

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Факультет права, гуманітарних і соціальних наук
Кафедра психології, педагогіки та філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В. В. Костін

2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 10 «НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»**

Другого (магістерського) рівня

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма – Психологія

Кременчук 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Переддипломна практика» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Психологія», підготовки здобувачів освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та відповідних нормативних документів

Робочу програму розробили:

професор кафедри психології, педагогіки та філософії, доктор психологічних наук Соловйов О. В.

доцент кафедри психології, педагогіки та філософії, кандидат психологічних наук Літвінова О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філософії, протокол №1 від 01.09.2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Завідувач кафедри _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету права, гуманітарних і соціальних наук

протокол № 1 від 04.09.2023 р.

Голова науково-методичної ради _____ Людмила ВАСЕЧКО

ВСТУП

Науково-педагогічна практика проводиться відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладах України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 8 квітня 1993 р. із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94) від 20.12.94, а також регламентується Положення про проведення практики студентів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського від 19.11.2018 р. (наказ №298-1). Переддипломна практика передбачена освітньою програмою «Психологія» другого (магістерського) рівня спеціальності «Психологія».

Науково-педагогічна практика студентів є складовою частиною підготовки магістрів, обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності «Психологія». Вона проводиться з метою набуття здобувачами вищої освіти здатності з темою магістерського дослідження та розробки програми формувальних впливів.

Науково-педагогічна практика проводиться у навчальних закладах усіх рівнів, де здобувач освіти може провадити педагогічну діяльність (проведення лекцій, практичних, семінарських занять), а також наукову діяльність (розробляти теоретико-методологічні основи емпіричного дослідження, підбирати методи дослідження, розробляти анкети, робити узагальнення отриманих результатів, представляти їх в наукових текстах (тезах-доповідях на науково-практичні конференції). Практика проводиться у 2-му семестрі, строк практики (чотири тижня) визначається відповідно до навчального плану.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Практика, яка передбачена навчальним планом підготовки магістрів зі спеціальності 053 «Психологія», містить дві складові – наукову й педагогічну.

Метою наукової складової практики є: поглиблення навичок самостійної наукової роботи; розширення наукового світогляду студентів; дослідження проблем практики й уміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямом дослідження; визначення структури та логіки майбутньої магістерської роботи; розробка дизайну емпіричного етапу магістерського дослідження; підбір психодіагностичного матеріалу для збору фактажу для написання магістерської роботи.

Метою педагогічної складової практики є: залучення студентів-магістрантів до самостійної педагогічної діяльності; ознайомлення з методикою проведення педагогічної роботи в навчальних закладах III та IV рівнів акредитації; отримання навичок виховної роботи зі студентськими групами; розвиток основних складових готовності магістрів до викладацької діяльності в середніх спеціальних і вищих навчальних закладах, а також здатність розробляти та проводити просвітницькі заходи психологічного спрямування.

Студенти під час проходження *наукової частини практики* мають розв'язати такі завдання:

- 1) ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової діяльності провідних спеціалістів кафедри;
- 2) визначення структури й основних завдань магістерського дослідження;
- 3) розробка дизайну емпіричного етапу магістерського дослідження;
- 4) оволодіння методикою збору первинних емпіричних даних, обробкою та аналізом;
- 5) апробація основних результатів емпіричного дослідження під час виконання магістерської роботи у формі виступу на науково-практичній конференції, написанні тез – доповідей.

Завданнями *педагогічної частини практики* є:

- 1) розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача через залучення магістрів до виконання різних форм навчально-виховної роботи у закладі вищої освіти (проведення лекційних занять, семінарських (практичних)

занять, кураторських годин, виховних заходів з академічними студентськими групами;

2) формування умінь щодо планування й організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу);

3) формування готовності магістрів до здійснення виховної роботи зі студентами та студентськими групами.

Під час проходження науково-педагогічної практики студенти набувають такі компетентності.

Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій й методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК-1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК-2 – здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК-4 – уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми;

ЗК-6 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК-7 – здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК-8 – здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні:

СК-1 – здатність здійснювати теоретичний методологічний і емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики;

СК-2 – здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості;

СК-3 – здатність обирати й застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики й техніки практичної діяльності;

СК-5 – здатність організовувати й реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології;

СК-8 – здатність оцінювати межі власної фахової компетентності й підвищувати професійну кваліфікацію;

СК-9 – здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики й керуватися загальнолюдськими цінностями.

Під час навчальної (психолого-педагогічної) практики студенти формують **програмні результати навчання:**

ПРН-1 – здійснювати пошук, опрацювання й аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

ПРН-2 – вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

ПРН-5 – розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;

ПРН-6 – розробляти просвітницькі матеріали й освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість;

ПРН-7 – доступно й аргументовано надавати результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Згідно з Положенням про проведення практики студентів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (№222-1 від 26.12.2022 р.) відповідальність за організацію та проведення практики покладається на декана факультету, який здійснює керівництво навчально-методичним забезпеченням практики й факультету; інформує за допомогою відповідального керівника від кафедри студентів про місце, строки проведення практики та форми звітування; здійснює контроль за підписанням наказу про проведення практики студентів; здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програм практики, своєчасним

складанням диференційованих заліків і звітної документації за підсумками практики; заслуховує звіти кафедр про проведення практики на раді факультету. Безпосереднє керівництво практикою здійснює викладач, призначений кафедрою, який розробляє тематику індивідуальних завдань, урахувуючи передбачувані теми магістерського дослідження; проводить інструктаж студентів, розподіляє їх за базами практики; відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики; здійснює контроль за виконанням робочої програми практики й термінами її проведення; проводить консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику; приймає захист звітів студентів про практику, атестує їх і виставляє оцінки в залікові книжки.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Відповідно до держаних вимог щодо змісту й рівня професійної підготовки випускника магістратури студент повинен:

– розуміти призначення навчальних закладів у суспільстві, основні проблеми навчальних дисциплін, що визначають конкретну сферу його діяльності;

– знати основні законодавчі документи, що стосуються системи освіти, права й обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, студентів);

– розуміти концептуальні засади предметів, їх місце в загальній системі знань і цінностей та в початковому плані підготовки студентів певного напрямку підготовки;

– урахувувати в педагогічній діяльності індивідуальні особливості студентів, включаючи вікові й психологічні;

– володіти знаннями відповідних курсів навчальних дисциплін.

Під час проведення педагогічної складової практики студент повинен засвоїти сутність процесів навчання й виховання; способи вдосконалення

майстерності викладача й способи самовдосконалення; дидактику навчальної дисципліни; нові технології навчання; методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів. Студент *повинен уміти*: організувати й аналізувати свою педагогічну діяльність; планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й за його стратегією; ясно, логічно викладати зміст матеріалу, спираючись на знання й досвід студентів; аналізувати навчальну й навчально-методичну літературу та використовувати її для побудови власного викладання програмного матеріалу; володіти методикою проведення заняття із застосуванням активних та інтерактивних засобів навчання (групових дискусій, мозкового штурму, тренінгових вправ, мультимедійних засобів тощо); формувати й підтримувати зворотний зв'язок зі студентами.

Під час проведення наукової складової практики студент повинен: удосконалити навички проведення наукового дослідження; уміти формулювати наукову проблему, визначати об'єкт і предмет дослідження; аналізувати наукову літературу, періодичні видання з психології, електронні бази даних для постановки мети наукового дослідження й визначення його основних завдань. Студент *повинен уміти*: згідно зі сформульованою експериментальною гіпотезою майбутнього магістерського дослідження підбирати методи та методики для проведення констатувального експерименту в рамках майбутнього магістерського дослідження, описувати експериментальну вибірку; узагальнювати теоретичний або емпіричний науковий пошук в наукові тексти (тези-доповіді на науково-практичні конференції) або наукові статті.

Студент-практикант зобов'язаний:

- розпочати й завершити практику у зазначений термін;
- якісно виконувати всю роботу, передбачену програмою практики;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- виконувати розпорядження адміністрації бази практики й керівників практики;
- дотримуватися норм поведінки;

- дотримуватися положень етичного кодексу психологів;
- вчасно оформити документацію;
- захистити звіт з практики.

Студент має право: бути забезпеченим робочим місцем під час практики; мати доступ до нормативної документації; отримувати консультації керівника практики та провідних фахівців кафедри щодо організації як наукової, так і педагогічної складової практики; підбирати необхідні матеріали на оформлення звіту з практики.

До початку практики керівник практики від навчального закладу зобов'язаний вивчити положення про порядок організації, проведення, матеріального забезпечення й підбиття підсумків практики студентів Кременчуцького національного університету імені М. Остроградського; програму проведення науково-педагогічної практики студентів зі спеціальності 053 «Психологія»; ознайомитися зі студентами, які під його керівництвом направляються на практику, і переліком організацій, де студенти проходять практику; визначити й узгодити на кафедрі тематику індивідуальних завдань студентів; перевірити наявність у кожного студента програми практики; проконсультувати студентів з питань збору й обробки практичного матеріалу для звіту з практики.

До початку практики в організації керівник практики від навчального закладу зобов'язаний за 5–10 днів узгодити з організацією питання підготовки до її проведення; розподілити студентів за робочими місцями практики; узгодити графік переміщення студентів на робочих місцях; вирішити питання щодо допуску студентів до інформаційних ресурсів, користування необхідною документацією та літературою; ознайомити студентів з метою й завданнями практики.

Під час проведення практики керівник практики від бази практики повинен:

- перевірити своєчасне прибуття студентів на місце практики;
- контролювати проходження практики студентами;

- виявляти й своєчасно вносити пропозиції керівнику практики від навчального закладу про усунення недоліків;
- консультувати студентів з питань підготовки й проведення педагогічної та наукової складових практики;
- надавати необхідну науково-методичну допомогу студентам;
- спостерігати за проведенням педагогічної діяльності студентів;
- спостерігати за проведенням емпіричного дослідження;
- перевіряти виконання студентами діючих в організації правил внутрішнього розпорядку, відвідування робочих місць практики і виконання ними програми практики;
- проводити індивідуальні й групові консультації.

Після закінчення практики керівник практики від навчального закладу зобов'язаний:

- перевірити звіт з практики, виконання індивідуального завдання, ознайомитися з відгуком на студента, виданим йому керівником бази практики;
- прийняти залік з практики;
- надати протягом трьох днів після приймання заліку короткий звіт про проходження студентами науково-педагогічної практики для обговорення його на засіданні кафедри й складання узагальненого звіту.

Під час проходження практики студенти-практиканти повинні суворо дотримуватися правил охорони праці й протипожежної безпеки. Кожен студент отримує індивідуальні завдання, які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

Науково-педагогічна практика студентів має певні тематичні завдання (табл. 1).

Таблиця 1 – Перелік орієнтовних тематичних завдань для науково-педагогічної практики

№ пор.	Найменування видів роботи	Обсяг роботи
--------	---------------------------	--------------

Організаційно-методична робота		
1	Складання індивідуального календарного плану роботи на період проходження практики	
2	Самостійне ознайомлення зі специфікою та напрямками роботи вибраної бази практики	
3	Самопідготовка, робота в бібліотеці, пошук необхідної літератури	
4	Консультації з керівниками практики від університету та виробництва	За необхідності
5	Волонтерство	За необхідності
Наукова складова практики		
6	Визначення методологічного апарату теоретико-емпіричного дослідження	Згідно з тематикою магістерської роботи
7	Опис експериментальної вибірки для проведення дослідження	
8	Підбір та опис емпіричних методів та методик згідно первинної емпіричної гіпотези майбутнього магістерського дослідження, який буде використовуватися для проведення констатувального етапу емпіричного дослідження	
9	Розробка сценарію просвітницького заходу або тренінгового заняття згідно тематики магістерського дослідження	Згідно з тематикою магістерської роботи
Педагогічна складова практики		
10	Відвідування аудиторних занять провідних фахівців кафедри	2 заняття
11	Розробка й проведення лекційних занять з вибраної	1 заняття

	психологічної дисципліни	
12	Розробка й проведення семінарських (практичних) занять з вибраної психологічної дисципліни	1 заняття
13	Розробка сценарію і проведення виховного заходу зі студентською групою	1 захід

Кожен студент отримує індивідуальне завдання згідно з вибраними для викладання психологічними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців напряму 053 «Психологія» та сформульованою й узгодженою темою магістерської кваліфікаційної роботи (табл. 2).

Таблиця 2 – Перелік індивідуальних завдань

№ пор.	Найменування видів роботи	Обсяг роботи (год)
1	Складання календарного плану роботи на період проходження практики	2 год
2	Знайомство з основними напрямками діяльності бази практики, основною документації кафедри й викладача	15 год
3	Відвідування аудиторних занять провідних фахівців бази практики (лекцій, семінарських, практичних занять)	3 год
4	Самопідготовка, робота в бібліотеці	Протягом практики
5	Розробка й проведення лекційних занять	40 год
6	Розробка й проведення семінарських (практичних) занять	40 год
7	Розробка й проведення виховного заходу у студентській групі, оформлення педагогічної складової практики	10 год
8	Розробка логічно побудованої схеми	10 год

	проведення емпіричного дослідження згідно з темою магістерської роботи	
9	Підбір адекватного темі магістерської роботи психодіагностичного інструментарію, розробка стимульного матеріалу	20 год
10	Підбір і формування репрезентативної вибірки для проведення емпіричного дослідження	5 год
11	Подати апробацію отриманих результатів у вигляді тез доповідей на наукову конференцію	15 год
12	Оформити звіт з проходження науково-педагогічної практики, консультації з керівником практики	20 год
УСЬОГО		180

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Поточний і підсумковий контроль за виконанням студентами окремих розділів усієї програми практики здійснюють керівники від кафедри. За день до закінчення практики кожен студент повинен подати керівникові від кафедри пакет звітної документації із заліковою позначкою керівника від підприємства у щоденнику та у звіті, який містить:

- звіт про проходження науково-педагогічної практики;
- відгук керівника практики від підприємства студента-практиканта (з підписом керівника практики від підприємства і/або керівника бази практики, завіреним печаткою бази практики).

Критерії оцінювання науково-педагогічної практики як виду навчальної дисципліни студенти отримують перед початком практики від керівника практики від кафедри (табл. 3).

Таблиця 3 – Критерії оцінювання результатів науково-педагогічної практики

Вид контролю	Кількість балів за вид контролю
Проведені аудиторні заняття згідно індивідуального завдання	20 балів
Проведений виховний захід згідно індивідуального завдання	10 балів
Проведення наукової складової практики	30 балів
Наявність тез доповідей на наукову конференцію згідно з результатами емпіричного дослідження	10 балів
Подання матеріалів роботи в електронному і друкованому вигляді згідно з усіма вимогами з дотриманням дедлайнів	10 балів
Написання звіту про практику і захист	20 балів
Усього	100 балів

Після завершення практики відбувається захист у присутності комісії. Підсумкова оцінка (диференційований залік) за практику враховується нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність студента. Результати складання заліків із практики заносяться у відомість обліку успішності, проставляються в заліковій книжці та в журналі обліку роботи викладача.

Бали	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Оцінка	Означення
90–100	A	5	Відмінно
82–89	B	4	Добре
74–81	C		
64–73	D	3	Задовільно
60–63	E		
35–59	FX	2	Незадовільно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байда С. П., Чамлай І. В. Проективні техніки як метод всебічного дослідження особистості. *Психологічний журнал*. 2019. № 3. URL: <http://psyj.udpu.edu.ua/article/view/195937>

2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення 16.11.2021 р.).

3. Бойко-Бузиль Ю.Ю., Горбенко С.Л. та ін. Методика викладання психології у вищій школі : навч. посіб. Київ: Атіка, 2012. 272 с.

4. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Методика та організація наукових досліджень із психології : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 360 с.

5. Власова О.І. Методика викладання психології. Підручник. Київ: Геопринт, 2011. 340 с. URL: <https://info.lekciya.com.ua/psihologiya/545/index.html> (дата звернення 07.09.22)

6. Воротін Л., Воротін В., Буткевич С. Кандидатська дисертація: методика написання та захисту: посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня. Київ: Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. 76 с.

7. Вимоги до оформлення дисертацій. URL: <http://zib.com.ua/ua/print/122543-vimogi-do-oformlennya-disertsacii-tekst-proektu-2016-roku.html> (дата звернення 28.10.2021 р.).

8. Галян І. М. Психодіагностика: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.

9. Гриньова М. В., Шиян Н. І., Гуріненко Н. О. Дипломні та кваліфікаційні роботи: вимоги до їх написання, оформлення та захисту [для студентів природничого факультету]: посібник. Полтава: АСМІ, 2001. 96 с.

10. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/27268.pdf> (дата звернення 07.09.22).

11. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с.

12. Інтерактивні методи викладання. Практичні поради для суддів-викладачів. Київ: ФОП Демчинський О. В., 2017. 64 с.

13. Кодекс академічної етики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського; URL : http://www.kdu.edu.ua/Documents/Kodeks_akadem_etyky_KrNU.pdf (дата звернення 12.08.2023 р.).

14. Методика викладання психології у вищій школі: навч. посіб. / Ю. Ю. Бойко-Бузиль та ін. Київ: Атіка, 2012. 272 с.

15. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посібник / М. С. Корольчук, Ю. Л. Трофімов та ін. Київ: Ніка-Центр, 2008. 336 с.

16. Моргун В. Ф., Москаленко Л. С. Кваліфікаційні наукові роботи з психології: курсова, бакалаврська, магістерська. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 168 с.

17. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики: навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. Київ: Вид. дім «Слово», 2009. 345 с.

18. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
19. Положення про проведення практики студентів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. URL: http://www.kdu.edu.ua/new/prov_practiki.php (дата звернення 17.01.2023 р.).
20. П'ятницька-Познякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник. Київ : Либідь, 2003. 116 с.
21. Партико Т. Б. Курс загальної психології: навчальний посібник. Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 208 с.
22. Романовський О. Г., Ренік С. М. Методика викладання психології: навчально-методичний посібник. Харків: ФОП Панов А. М., 2019. 51 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/185669298.pdf> (дата звернення 21.10.2021 р.)
23. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник; НАПН України; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «Екмо», 2011. 324 с.
24. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики: навчальний посібник. Київ: Главник, 2006. 144 с.
25. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Олді-плюс, 2013. 466 с. URL: https://pidru4niki.com/18601127/pedagogika/urahuvannya_tipologichnih_osoblivostey_studentiv_navchalnovihovnomu_protsezi_vischogo_navchal#30 (дата звернення 07.08.23).
26. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf
27. Davydova O., Lushyn P., Sukhenko Y. Trajectories of Student's Personal Development and Learning During Pandemic Covid-19. IEEE 21th International conference on modern electrical and energy system (MEES 21) IEEE, 2021. Pp. 1-4

28. Litvinova O., Fedorenko S., Butko L., Nessen M. Empirical study of soft skills development in higher education graduates qualification electrician. *2020 IEEE Problems of Automated Electrodrive. Theory and Practice (PAEP)*, 2020, Pp. 1-4.

29. Okulich-Kazarin V., Zurba M., Shorobura I., Ihnatenko I., Litvinova O. Comparison of Educational Preferences of Polish and Ukrainian Students at Lectures. *Universal Journal of Educational Research* 8(8): pp. 3666-3672, 2020. URL : http://www.hrpub.org/journals/article_info.php?aid=9575

30. Soloviov O. V., Dyachenko Y., Nenkov N., Petrova M., Skarga-Bandurova I. Approaches to cognitive architecture of autonomous intelligent agent. *Biologically Inspired Cognitive Architectures*. – Available online 26 October 2018. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2212683X18301300>

31. Iryna USHAKOVA, Olena KONOVALOVA Tamara SKORYK, Vitaliia MYROSHNYCHENKO, Vitalii TOMENKO. DETERMINANTS OF STUDENTS' MOTIVATIONAL READINESS FOR FUTURE PROFESSIONAL ACTIVITY. *Nuances: Estudos sobre Educação*, v. 31, jan./dez. Publicação Contínua. Universidade Estadual Paulista, 2020. Pp. 456-470.